

Antwerpen, 4 augustus 2022

Apenpokkenvirus

Beste collega,

Naar aanleiding van een schrijven van ITG, die u tevens verder kan raadplegen, wensen we u mee te delen dat vanaf heden onze bodes eventuele stalen voor de bepaling van apenpokken mogen vervoeren. Dit dient evenwel met de nodige zorg en voorzichtigheid te gebeuren:

- Zorg vooreerst voor uw persoonlijke veiligheid en bescherming
- Pak het staal dubbel in (cfr COVID-19)
- Schrijf op de buitenzijde van het staalzakje dat het om een afname voor apenpokken gaat
- Gelieve het staalzakje apart te houden van eventuele andere stalen
- Verwittig onze bode dat u hem/haar een staal meegeeft voor de bepaling van apenpokken

De staalafname kan sowieso **NIET** bij ons gebeuren.

De correcte staalafname kan u eveneens terugvinden in het schrijven van ITG.

Alle verdere informatie omtrent het apenpokkenvirus kan u terug vinden op

<https://www.itg.be/N/apenpokken>.

Met vriendelijke groeten,

Klinisch biologen, AML Antwerpen

PROCEDURE VOOR AFNAME EN TRANSPORT VAN EEN STAAL VOOR DE DIAGNOSE VAN MONKEYPOX

Versie 2 augustus 2022

1. Staalafname

- Zorg ervoor dat u de nodige persoonlijke bescherming gebruikt, zeker indien u nooit tegen de pokken gevaccineerd werd: een beschermerschort, handschoenen, een FFP2 masker en oogbescherming.
- Identificeer het staal:
 - Naam en geboortedatum van de patiënt / rijksregisternummer van de patiënt;
 - Datum van staalafname;
 - Staalnummer (sticker geleverd door het lab met barcode van het staal – indien beschikbaar).
 - Registreer bijkomende informatie via het aanvraagformulier ([hier](#) beschikbaar), waaronder (aard en ernst van) symptomen, startdatum van de algemene symptomen en van de huidletsels, plaats van de letsels, en eventuele link met een risico-event of risico-contacten.
- De diagnose van apenpokken is mogelijk op verschillende soorten stalen. De kans op een betrouwbaar resultaat verschilt naargelang het klinisch beeld, maar is over het algemeen het grootst op een staalafname van een huidletsel. Hiervoor wordt het best meer dan één laesie bemonsterd, bij voorkeur van verschillende locaties op het lichaam en/of van laesies die er verschillend uitzien. Een bloedstaal kan voor apenpokken geen uitsluitsel geven over de diagnose.
- Andere stalen die afgenomen kunnen worden (afhankelijk van het klinisch beeld) zijn een anorectale wisser (indien MSM), speeksel en/of een keelwisser (nasofaryngeaal of orofaryngeaal staal, zeker indien er nog geen huidletsels zijn), een wisser van mucosale letsels (bijvoorbeeld in de mond), urine en/of urethrale wisser, en een EDTA-bloedstaal.

Staalafname van een huidletsel:

- Maak gebruik van een huidwisser in universeel transportmedim (UTM) of eSwab. **Indien ook kweek en/of sequencing nuttig/nodig is, gebruik dan een eSwab.** Gebruik bij beginnende of gesloten pustels een steriele naald om de bovenkant van het blaasje of pustel los te maken. Mature laesies met een korst zijn niet zinvol voor staalafname, ze bevatten meestal geen hoge concentraties virus. De korst zelf kan wel gebruikt worden.

Vervolgens wordt een steriele wisser gebruikt om krachtig de basis van de laesie te bemonsteren -waarbij voldoende druk wordt uitgeoefend om epitheelcellen te verzamelen zonder bloedingen te veroorzaken en gedurende ten minste 10 seconden de wisser wordt gedraaid om een monster te nemen - en eventueel blaasjesvocht te verzamelen. Het is belangrijk om

geïnfecteerde epitheelcellen van de basis van de laesie te verzamelen, omdat ze meestal een aanzienlijke hoeveelheid virus bevatten. Zorg ervoor dat u bij het afnemen van zwerende laesies zowel de basis als de bovenkant van de laesie bemonstert. Oefen tijdens het afnemen altijd voldoende druk uit en draai de wisser om.

- Als alleen mature laesies met korst aanwezig zijn, kunnen korsten worden losgemaakt en direct in het virustransportmedium worden overgebracht.

- Plaats de wisser onmiddellijk in een steriele tube met viraal transportmedium zonder antibiotica. Alle wissers kunnen desgewenst in dezelfde tube worden geplaatst. Als stalen binnen 48 uur na afname worden onderzocht, bewaar deze dan in de koelkast (rond de +4 °C). Indien analyse pas kan plaatsvinden na langer dan 48 uur, bewaar ze dan bij minstens -20°C. Stalen dienen gekoeld of ingevroren te worden binnen het uur na collectie, en best zo snel mogelijk verstuurd worden naar het laboratorium. Vermijd het invriezen en ontdooien van deze stalen. De levensvatbaarheid van het apenpokkenvirus in stalen die zijn ingevroren en vervolgens zijn ontdooid, vermindert sterk en kan leiden tot vals-negatieve resultaten.

Naso/oropharyngeaal staal:

- Het naso/oropharyngeaal staal wordt afgenomen met een wisser in UTM, op dezelfde wijze als een staal voor SARS-CoV-2 diagnose. **Gebruik alleen steriele polyester wissers met een kunststof schacht.** We raden wissers aan die gemaakt zijn van synthetische vezels, zoals polyester, omdat het moeilijk is om het virus uit katoenen wattenstaafjes te elueren, en houten schachten kunnen extractiebuffer absorberen en daardoor de PCR-reactie inhiberen.

2. Transport

- Verzend de stalen op nat ijs of koelgel-packs wanneer bewaard in de koelkast. Wanneer bewaard op -20°C tot -70°C, verzend ze op droogijs.
- Transporteer de tube met gebruik van een 'triple packaging' systeem (cfr voor SARS-CoV-2).
- Verzend de stalen of lever ze af bij het Instituut voor Tropische Geneeskunde (<https://labo.itg.be/analysen/monkeypoxvirus-pcr/>) of UZ Leuven (<https://laboboeken.nexushealth.com/pboek/internet/GHB/16157>), of een ander ziekenhuis dat de mogelijkheid heeft om een PCR voor apenpokken uit te voeren.
- Voor het transport moet geen beroep meer worden gedaan op een bedrijf dat een licentie (ADR) heeft voor transport van een klasse 3 pathogeen. Er werd hiervoor een overeenkomst getekend tussen de Belgische bevoegde autoriteiten, waarbij stalen kunnen vervoerd worden onder UN3373 of UN3291, naar gelang van toepassing, en niet meer onder UN2814.